



EESC Info

European Economic and Social Committee

A bridge between Europe and organised civil society

March 2024 | SV

Available Languages:

ES	BG	CS	DA	EN	DE	ET	FR	EL	HR	IT	LV	LT	HU	MT	NL
PL	PT	FI	RO	SK	SL	SV									

LEDARE



Ledare

Bästa läsare!

I detta nummer vill jag rikta uppmärksamhet mot veckan för det civila samhället, det flaggskeppsevenemang som EESK anordnade och stod värd för i början av mars.

Med mindre än 100 dagar kvar till valet till Europaparlamentet gav det civila samhällets vecka EESK en unik möjlighet att sammanföra människor från alla samhällsskikt för att diskutera vad som är viktigt för dem och hur den europeiska framtiden ska se ut. Över 800 företrädare för organisationer i det civila samhället och ungdomsgrupper utbytte under veckan tankar om sina respektive huvudbudskap till och förväntningar på de kommande EU-ledarna. Den hälsning som jag vill föra fram är otvetydig, nämligen att allmänheten vill se mer demokrati och större deltagande av unga, färre falska nyheter och en ekonomi som fungerar för alla. Det civila samhället är våra demokratiers veritabla väktare och Europa kan inte tillåta sig att ignorera dess stämma.

Insikterna från veckan för det civila samhället kommer att ligga till grund för EESK:s resolution om valet till Europaparlamentet. Du kan ta del av tidiga synpunkter från veckan för det civila samhället på [EESK:s webbplats](#).

I våra förberedelser inför valet ingår också att stärka förbindelserna med Europaparlamentet. Den 27 februari undertecknade jag ett samförståndsavtal med Europaparlamentets talman Roberta Metsola för att fördjupa samarbetet mellan de två institutionerna med målet att främja valet till Europaparlamentet, öka valdeltagandet – särskilt bland soffliggare och förstagångsväljare – och bekämpa informationsmanipulering. EESK kommer till fullo att använda sig av sitt omfattande nätverk, som sträcker sig över hela EU och företräder arbetsgivare, arbetstagare och organisationer i det civila samhället, så att de kan spela sin roll fullt ut. Avtalet

är ett avgörande steg mot att samla kraft inför valet till Europaparlamentet 2024.

Vid EESK strävar vi efter att stärka det civila samhällets organisationer, inte bara i EU utan även på annat håll i världen. I februari lanserade vi officiellt vårt initiativ för kandidatlandsledamöter, vilket utgör en historisk milstolpe för EESK. Initiativet att involvera företrädare för kandidatländerna i EESK:s arbete välkomnades varmt av kommissionens vice ordförande Věra Jourová, Montenegros premiärminister Miloško Spajić och Albaniens premiärminister Edi Rama, som deltog i lanseringen. Sammanlagt 131 kandidatlandsledamöter valdes ut för att ingå i en pool av sakkunniga från det civila samhället med målet att delta i kommitténs arbete under de närmaste månaderna. Vårt gemensamma syfte är att alla kandidatländer successivt ska närma sig EU och bli alltmer integrerade med EU i takt med att förhandlingarna fortskrider.

Ett dynamiskt civilt samhälle och en stark social dialog är oundgängliga inslag i välfungerande demokratier. Att välkomna kandidatländerna är ett positivt och logiskt steg framåt för demokratin i Europa.

Oliver Röpké

EESK:s ordförande

KOMMANDE EVENEMANG

25 mars 2024

[Att stärka den civila dialogen och deltagandedemokratin i EU: vägen framåt](#)

18 april 2024

[Medborgarna kan motverka desinformation 2024](#)

24-25 april 2024

EESK:s plenarsession



RAKT PÅ SAK

Vår gästskribent är EESK-ledamot och föredragande för yttrandet om paketet för försvar av demokratin, Christian Moos. Han delade med sig av skälen till att EESK inte stöder kommissionens förslag om det paket som vållade stort rabalder när det slutligen offentliggjordes i december förra året.



PAKETET FÖR FÖRSVAR AV DEMOKRATIN: KOMMISSIONEN BÖR DRA TILLBAKA DIREKTIVET

Av Christian Moos

Oron över otillbörlig påverkan från fientliga stater såsom Ryssland är fullständigt motiverad. Det finns flera exempel på förmånliga lån till högerextrema partier, poster som styrelseledamöter som gått till politiska föredettingar, lukrativa avtal för tvivelaktiga entreprenörer och finansiering av påstådda icke-statliga organisationer.

Vi måste därför vara mycket vaksamma under perioden fram till Europaparlamentsvalet. Trots vissa korrekta rekommendationer till medlemsstaterna kommer paketet för försvar av demokratin alldeles för sent. För det första inledde kommissionen sitt arbete med paketet sent. I början av sommaren 2023 sköt kommissionen därefter upp förslaget i över ett halvår, eftersom kritiken mot det lagstiftningsförslag som skulle ingå i paketet var mycket kraftig och, framför allt, enhällig.

Det paket som offentliggjordes i december bekräftade dock våra värsta farhågor. Förslaget till direktiv kommer att vara till men för icke-statliga organisationer som tar emot pengar från regeringar i länder utanför EU, till exempel USA. Förslaget i sig kan ses som ett rättfärdigande av auktoritära regeringar som använder lagar om utländska agenter för att försöka tysta alla former av demokratisk opposition.

Dessutom är definitionerna i direktivet vaga och det finns enormt många kryphål för Moskvas verkliga agenter. Företrädare för det organiserade civila samhället undrar varför kommissionen inte inrättar ett allmänt öppenhetsregister som omfattar alla dem som företräder olika intressegrupper och som är förenligt med befintlig lagstiftning på nationell nivå samtidigt som det skapas en tydlig och säker rättslig grund för alla berörda parter.

Kommissionen bör dra tillbaka detta förslag till direktiv och under 2025 utarbeta en mer heltäckande strategi jämfört med det förslag som nu lagts fram, så att direktivet inte spelar demokratis fiender i händerna.



EN FRÅGA TILL ...

I vår kolumn En fråga till ... har vi bätt Florian Marin, EESK-ledamot och föredragande för kommitténs yttrande "EU:s skogar - ny EU-ram för skogsövervakning och strategiska skogsplaner", att berätta vad EESK:s förväntar sig av ramen med tanke på skogarnas betydelse för att uppnå EU:s klimat- och hållbarhetsmål.



DEN NYA EU-RAMEN FÖR SKOGSÖVERVAKNING BÖR VARA HÅLLBAR OCH DELTAGANDEBASERAD

Av Florian Marin

EESK föreslår att den nya EU-ramen för skogsövervakning ska vara hållbar, kostnadseffektiv och praktiskt genomförbar. För att vetenskap och praxis ska fungera i nära samarbete bör den även vara aktuell, säker och trygg, dynamisk, inkluderande och deltagandebaserad. Detta möjliggör också bättre planering och evidensbaserat beslutsfattande.

Komplementaritet är mycket viktigt, likaså att förhindra dubblering av data som redan omfattas av befintlig lagstiftning såsom klimat- och luftpolitik, bestämmelser om biologisk mångfald och den gemensamma jordbrukspolitiken.

När det gäller klimatförändringar finns det ett behov av långsiktiga data vid sidan av data om landsbygdsutveckling, cirkulär ekonomi och

vetenskap. Det är viktigt att säkerställa interoperabilitet och samma detaljnivå, teknik och frekvens, särskilt när kompletterande data samlas in i EU:s alla medlemsstater. Att minska den administrativa bördan och undvika onödig byråkrati såsom flerfaldig insamling och rapportering av data bör vara en ständigt aktuell fråga. Ekonomiska, sociala och miljörelaterade skogsdata bör tillmätas samma betydelse.

Vikten av att respektera den privata äganderätten och äganderätten till data, särskilt inom ramen för subsidiaritetsprincipen, kan inte överskattas. När det gäller infrastruktur för skogsdata bör allmänintresset alltid ha företräde.

Varje EU-medlemsstat som drar fördel av skogen bör ha en långsiktig skogsplan som kompletterar andra skogs- och virkesstrategier och säkerställer en perfekt överensstämmelse med målen för hållbar utveckling. Med beaktande av skogarnas multilaterala värde bör hänsyn tas till sociala och ekonomiska perspektiv i skogsplanernas struktur, vid sidan av partnerskapsprincipen och det civila samhällets deltagande i arbetet med att utarbeta och genomföra långsiktiga skogsplaner.

Den ständiga kommittén för skogsbruk bör få en starkare roll och bland annat bestå av relevanta aktörer från det civila samhället.



VÅR HEMLIGA GÄST

Vår hemliga gäst är Bruno Kaufmann, ambassadör för det europeiska medborgarinitiativet, ett unikt verktyg som är tänkt att göra det möjligt för EU-medborgare att föreslå nya EU-lagar. Han förklarar varför medborgarinitiativet är så viktigt och varför det en dag, om det är framgångsrikt, kan ses som en av de bästa demokratiska landvinningarna sedan den allmänna och jämlika rösträtten fick sitt genombrott under 1900-talet.

Bruno Kaufmann är svensk statsvetare och journalist vars texter om direkt och representativ demokrati i vår tid har publicerats på över 40 språk. Han är korrespondent inom global demokrati vid SWI (swissinfo.ch), utrikesredaktionen vid Swiss Broadcasting Company, och bevakar nordeuropeiska frågor för den schweiziska statliga radio- och tv-sändningsorganisationen. Bruno är en av grundarna av och styrelseledamot i organisationer som verkar för demokrati, t.ex. Initiative and Referendum Institute, Democracy International och Global Forum on Modern Direct Democracy. Han är direktör med ansvar för internationellt samarbete vid Swiss Democracy Foundation.



BRUNO KAUFMANN: DÄRFÖR ÄR DET EUROPEISKA MEDBORGARINITIATIVET MYCKET VIKTIGARE ÄN VAD VI KANSKE TROR

Det finns mycket att kritisera i fråga om tillståndet för demokratin i allmänhet och det europeiska medborgarinitiativet i synnerhet.

Enligt den senaste "[World Democracy Report](#)", som lades fram av "Varieties of Democracy" den 7 mars, har andelen människor som lever i demokratier minskat till en nivå där vi befann oss för nästan 40 år sedan. Och även om fler människor än någonsin i världen har rätt att rösta i val i år blir många länder som anordnar dessa val alltmer autokratiska.

Kritik framfördes också under [det civila samhällets vecka](#) som anordnades för första gången någonsin av EESK i början av mars. Kritiken gällde det europeiska medborgarinitiativet, som är världens första gränsöverskridande verktyg för direktdemokrati. "Alltför komplicerat", "föga lockande", "det saknas förtroende", "ineffektivt" och "ganska okänt" är bara ett axplock av de inte så smickrande kommentarer som framfördes av olika representanter för det civila samhället, media, den akademiska världen och medborgarinitiativets förvaltning.

Jag inser att denna kritik var nedslående men korrekt. Kritiken var dessutom alldeles för försiktig och återhållsam. Demokratin förtjänar att dominera världen. För att nå dit är vi som medborgare och röstberättigade väljare här på denna planet skyldiga att sikta mot något större än det vi för närvarande har.

Detta innebär att vi måste göra mer än bara inta en försvarsposition mot rädsla, dagens diktatorer och deras fega lakejer. Vi måste ta mycket större steg framåt. En vidareutveckling av det europeiska medborgarinitiativet skulle vara ett sådant steg.

Frågan vi måste ställa oss är vad medborgarinitiativet är för något. Tre saker. En rättighet, ett instrument och ett verktyg som aldrig funnits vid någon annan tidpunkt i historien eller på någon annan plats i världen. Medborgarinitiativet är komplext och heltäckande, digitalt, direktdemokratiskt, transnationellt, har en stödjande infrastruktur och används allt oftare.

Sedan 2012 har vi hunnit skapa, införa, tillämpa och förbättra medborgarinitiativet, vilket gör det till ett levande bevis på att demokratin kan ta större plats och stärkas även under de svåraste av omständigheter.

Nästa år, när medborgarinitiativet fyller 13, kommer detta bortskämda barn förhoppningsvis bli en envis tonåring som kan visa EU och världen vad det går för. Och vi behöver denna nya friska fläkt och otämjda styrka för att med full beslutsamhet blåsa nytt liv i nationalstaternas förlegade attityder och EU:s byråkratiska strukturer.

Låt oss vara tydliga – vi behöver inte hela tiden och oförtröttligt försöka förnya våra demokratiska former för samlevnad, något som ofta går under namnet innovation. I stället måste vi ägna mer kraft och energi åt

medborgarinitiativet för att se till att det blir ett fullvuxet instrument vid 16 eller allra senast 18 års ålder, i slutet av detta årtionde.

Vad betyder det? Två viktiga förändringar måste till senast 2028 eller 2030. För det första måste medborgarinitiativets befogenheter att fastställa dagordningen likställas med Europaparlamentets befogenheter. Med andra ord bör vi som bor i EU kunna föreslå lagstiftning och andra politiska åtgärder på samma sätt som Europaparlamentets valda ledamöter.

För det andra bör EU:s medborgare i slutet av detta årtionde kunna ta initiativ till inte bara lagstiftning utan även EU-omfattande folkliga omröstningar om sakfrågor, vilka vi oftast brukar kalla folkomröstningar. Alleuropeiska folkomröstningar är inte någon ny idé, men det är en idé för vilken tiden nu är mogen, tack vare medborgarinitiativets födelse och tidiga liv.

Om denna typ av framtid kan byggas kring medborgarinitiativet kommer människor att se tillbaka på detta verktyg och denna tidpunkt som ett av de mest fantastiska demokratiska framstegen sedan det genombrott under 1900-talet som gav oss allmän och lika rösträtt.



VALET TILL EUROPAPARLAMENTET DEN 6–9 JUNI 2024: JAG TÄNKER RÖSTA. TÄNKER DU?

I vår nya kolumn "Jag tänker rösta. Tänker du?" förklarar våra gästskribenter fram till juni 2024 hur och varför man bör rösta i valet till Europaparlamentet. Vår gäst i dag är grekiska studenten Konstantina Manoli, 19. Hon deltog i årets Ditt Europa, din mening.

EESK:s flaggskeppsevenemang för ungdomar hölls för första gången under det civila samhällets vecka. Under detta evenemang samlades över 100 ungdomar från hela EU, kandidatländerna och Storbritannien för att diskutera demokratin och Europas framtid.

Konstantina Manoli studerar främmande språk, översättning och tolkning vid Joniska universitetet i Grekland. Hon är en entusiastisk språkvetare med särskilt intresse för politiska diskussioner och globala frågor.



RÖSTA FÖR EN BÄTTRE FRAMTID: UNGA VÄLJARE SPELAR EN BETYDANDE ROLL I ATT FORMA DEMOKRATIN

Av Konstantina Manoli

Det går inte att förneka att utövandet av rösträtten är ett kraftfullt verktyg för att uttrycka åsikter och påverka politiken. När det är val väljer vi ju faktiskt de personer som ska föra vår talan, som vi på ett personligt plan tycker är bäst lämpade att företräda oss och som bäst speglar våra övertygelser och våra värdesystem. Dock brukar de flesta av oss, framför allt vi som är unga, oftast underskatta den makt det innebär att rösta.

Vi talar passionerat om hur vi vill förändra världen och skapa en bättre framtid för nuvarande och kommande generationer. Men någonstans halvvägs i denna process, när vi känner att våra åsikter, våra värderingar och våra ideal inte längre spelar någon roll eller när vi känner oss

maktlösa, ger vi upp.

Som ung kvinna från Grekland vet jag verkligen exakt hur detta känns. Jag är bekant med känslan av frustration när våra röster inte hörs, när jag upplever att våra rättigheter kränks, när känslan av hjälplöshet infinner sig och när det känns som att det inte finns mer vi kan göra. Ibland blir saker inte som vi tänkt oss, trots att vi gjort vårt bästa. Det är i dessa stunder, när våra ansträngningar tycks värdelösa, som vi ofta glömmer en grundläggande sanning – vår makt ligger i vår röst! Som Barack Obama en gång sade: "Varje röst räknas!".

Tyvärr tror jag inte att min erfarenhet vare sig är unik eller beror på att jag är en ung kvinna från Grekland. Sanningen är att många människor delar den här känslan oavsett ålder, etnicitet, kön, religion eller personliga omständigheter.

Att rösta är vårt kollektiva inflytande för att forma framtiden så som vi vill ha den. Genom att ta saken i egna händer säkerställer vi att våra drömmar och värderingar får genomslag i de beslut som ligger till grund för vårt samhälle. Vi måste agera eftersom vår röst är som en nyckel som låser upp dörren till en framtid där ekot av ungdomar med egenmakt genljuder.

Och kom ihåg John Lewis kloka ord, "Om inte vi, så vem? Om inte nu, så när?"

EESK-NYHETER



Utvidgningen: Företrädare för EU:s kandidatländer kommer nu att delta i EESK:s arbete

Den 15 februari lanserade Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) officiellt sitt initiativ för att välkomna företrädare för det civila samhället från EU:s kandidatländer. Sammanlagt 131 [företrädare för kandidatländerna](#) har valts ut för att utgöra en pool av sakkunniga från det civila samhället som kommer att delta i kommitténs arbete, vilket gör EESK till den första institution som öppnar sina dörrar för EU:s kandidatländer.

Detta initiativ är **EESK:s ordförande Oliver Röpkes** [politiska prioritering](#). Där fastställs nya normer för kandidatländernas deltagande i EU:s verksamhet, vilket underlättar deras gradvisa och konkreta integration i EU.

Initiativet lanserades vid EESK:s plenarsession, där det fick ett varmt välkomnande av kommissionens vice ordförande **Věra Jourová**, Montenegros premiärminister **Milojko Spajić** och Albanien premiärminister **Edi Rama**. Företrädare för det civila samhället från nio av EU:s kandidatländer (Albanien, Bosnien och Hercegovina, Georgien, Moldavien, Montenegro, Nordmakedonien, Serbien, Turkiet och Ukraina) deltog i en EESK-debatt för första gången vid sidan av företrädare som deltog på distans.

Med anledning av detta banbrytande ögonblick underströk ordförande **Oliver Röpke** följande: "Vi kan inte längre hålla kandidatländerna i väntrummet. Därför har EESK beslutat att öppna sina dörrar för kandidatländerna och involvera deras företrädare i vårt arbete."

Premiärminister **Milojko Spajić** sade: "Vi värdesätter i hög grad dessa inslag i den gradvisa integrationen. Vi ser inte detta som ett substitut för medlemskap, utan som ett sätt att förbereda både länderna på västra Balkan (i linje med en meritbaserad 'kappseglingsstrategi') och EU inför integrationen."

Premiärminister **Edi Rama** förklarade att han "är fast övertygad om att det som nu sker här även bör ske vid Europaparlamentet, vid Europeiska kommissionen och vid Europeiska rådet. Detta är det enda sättet som gynnar alla och som skapar framåtanda på ett synnerligen konkret sätt."

Věra Jourová, Europeiska kommissionens vice ordförande med ansvar för värden och öppenhet, menade att "utvidgningen är vårt gemensamma intresse. Det är fortsättningsvis en geostrategisk investering för unionen. Därför stöder vi lanseringen av dagens initiativ och alla andra liknande initiativ som hjälper våra partnerländer att lyckas med reformansträngningar som leder till en bättre ekonomi och en stärkt demokrati."

En fullständig förteckning över företrädare från kandidatländerna som valts ut för poolen finns [här](#). (at)



Det civila samhällets vecka – Det civila samhället sätter dagordningen för de tillträdande EU-ledarna

Den 4-7 mars stod EESK värd för evenemanget "Det civila samhällets vecka" för första gången någonsin. I evenemanget deltog över 800 företrädare för ungdomsgrupper och det civila samhällets organisationer för att diskutera det kommande parlamentsvalet och EU:s framtid. Slutsatserna kommer att tas med i en EESK-resolution i juli. Denna resolution kommer att redogöra för vad det civila samhället förväntar sig av Europaparlamentets och kommissionens tillträdande ledarskap.

Med sina fem viktiga initiativ – bland annat [det civila samhällets dagar](#), [Europeiska medborgarinitiativets dag](#), ["Ditt Europa, din mening"](#), [priset till det civila samhället](#) och [journalistseminariet](#) – är avsikten med det civila samhällets vecka att

- ge medborgarna större makt och möjlighet att samarbeta med EU och utöva sina demokratiska rättigheter,
- identifiera och ta itu med hot mot demokratiska värden, såsom desinformation och väljarapati,
- samla in rekommendationer från det civila samhället som kan påverka framtida EU-planer.

En [första inblick](#) i budskapen från det civila samhällets organisationer till de tillträdande EU-ledarna visar att de framför allt handlar om behovet av lyhörd styrning, inkluderande strategier och en hållbar framtid för alla européer.

Bekämpning av felaktig information

Inför valet till Europaparlamentet uttryckte ungdomsföreträdare och journalister oro över den ohämmade spridningen av felaktig information och den allt djupare polariseringen på nätet. De framhöll även behovet av tydliga rättsliga ramar. Det civila samhället efterlyser samarbete mellan regeringar, skolor och IT-företag för att främja digital kompetens för att på så sätt skapa en kunskapsrik och inkluderande onlinemiljö.

En ekonomi till gagn för människan och miljön

Det civila samhället uppmanar till en övergång från tillväxtcentrerade modeller till holistiska strategier som prioriterar välbefinnande, välstånd och miljöbegränsningar. I linje med detta förespråkade ungdomsorganisationer ett direktiv om företagens hållbarhet och föreslog särskilda skatter på miljöskadliga varor.

Deltagarna betonade också EU:s roll i den digitala omställningen och efterlyste etiskt AI-ledarskap och medborgarutbildning. Dessa åtgärder syftar till att säkerställa ansvarsfull ekonomisk tillväxt och ge medborgarna större makt och möjlighet att navigera i ett föränderligt tekniskt landskap.

Större makt åt ungdomar

Inom det civila samhället betonades det att ungdomar måste ges makt och möjlighet att forma EU:s framtid. Det förespråkades ett "ungdomstest" på all EU-politik för att bedöma politikens inverkan på yngre generationer. I synnerhet föreslog ungdomsgrupper att det införs ungdomskvoter i valen till Europaparlamentet för att öka ungdomsrepresentationen.

Att stärka demokratin

Deltagarna efterlyste ett mer resilient och inkluderande demokratiskt utövande med strukturerad civil dialog på alla förvaltningsnivåer. Denna dialog, kopplad till kapacitetsuppbyggnad, syftar till att stärka det civila samhället i EU:s kandidatländer och främja en säker och gynnsam miljö för ett handlingskraftigt civilsamhälle i Europa.

Att hitta okonventionella lösningar

Under veckan avslöjades det europeiska medborgarinitiativets styrkor och svagheter. Framgångarna uppskattades, men det råder även frustration på grund av bristande reaktionsförmåga från EU-institutionernas sida. Medborgarinitiativet bör leda till konkreta svar, främja starkare partnerskap och ge medborgarna makt och möjlighet att delta genom utbyte av bästa praxis.

En blick framåt

Dessa rekommendationer kommer att ligga till grund för en kommande EESK-resolution om det civila samhällets förväntningar inför Europaparlamentets och kommissionens nästa mandatperiod. (gb)



[Den irländska organisationen "Third Age Foundation" tilldelas EESK:s pris till det civila samhället på temat psykisk hälsa](#)

EESK:s pris till det civila samhället belönar ideella projekt som genomförs av individer, organisationer i det civila samhället och företag. Varje år väljs ett nytt tema inom ett viktigt område för EESK:s arbete. Vinnaren av det 14:e priset till det civila samhället, på temat psykisk hälsa, är den irländska organisationen Third Age Foundation och dess nätverk för samhällsengagemang, AgeWell, som bekämpar ensamhet bland äldre.

Den 7 mars belönade Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) fem ideella organisationer för deras framstående bidrag till att motverka psykiska hälsoproblem, vilka har ökat dramatiskt i EU.

Prissumman på 50 000 euro delades mellan de fem projekt som vann.

Den irländska välgörenhetsorganisationen [Third Age Foundation](#) tog hem förstapriset på 14 000 euro.

De övriga fyra pristagarna mottog 9 000 euro vardera och rangordnades enligt följande:

- 2:a plats: **stiftelsen Pro Lappviken**, FINLAND, för dess gemenskapscentrum [Lappvikens källa](#)
- 3:e plats: [Integra](#), SLOVAKIEN, för initiativet **Crazy? So what!**
- 4:e plats: [Lilinkotistiftelsen](#), FINLAND, för spelet [The World of Recovery](#)
- 5:e plats: organisationen [Animenta](#), ITALIEN, för projektet **Telling Stories for Good**

VINNAREN AV FÖRSTAPRISET

Med sitt nätverk för socialt engagemang **AgeWell** hjälper den irländska välgörenhetsorganisationen **Third Age Foundation** isolerade, sköra och utsatta personer. Deras **unika tjänst är baserad i närsamhället, där personer över 50 hjälper behövande och utsatta äldre människor**. Genom att använda en kombination av hembesök och ett telefonbaserat frågeformulär via en app erbjuder AgeWell sällskap och känslomässigt stöd och identifierar hälsorisker i ett tidigt skede.

ANDRA PROJEKT SOM FICK PRISER

På andra plats kom den finländska stiftelsen **Pro Lappviken** och dess gemenskapscentrum "Lappvikens källa". Centrumet organiserar ett flertal workshoppar och evenemang för att öka kunskapen kring psykisk hälsa. Det kom till i samband med renoveringen av Lappvikens sjukhus i Helsingfors och har 50 000 besökare årligen. De erbjuder egenmakt i stället för förmyndarmentalitet och är en "diagnosfri zon", där alla kan vara den de är utan att få en stämpel.

På tredje plats kom den slovakiska organisationen **Integra**, med sitt initiativ **Crazy? So What!** Initiativet syftar till att göra upp med stereotyper genom att ge ungdomar en inkännande förståelse av psykisk ohälsa. Initiativet ger insikt ur ett förstahandsperspektiv av hur det är att lida av psykisk ohälsa och vägen till tillfrisknande.

På fjärde plats kom **Lilinkotistiftelsen (Finland)** som har som mål att stödja psykisk hälsa med sina två uppfinningsrika och kreativa spel **The World of Recovery**. Spelen stöder tillfrisknandet från psykisk ohälsa genom mål som uppmuntrar till en hälsosam självbild, personligt självbestämmande och ett aktivt och meningsfullt liv. Det första är ett icke-våldsam mobilspel och det andra är ett prisbelönt brädspele som är utformat som ett rollspel. Spelen, som är gratis, riktar sig till personer som lider av psykisk ohälsa men också till f.d. narkotikamissbrukare samt yrkesverksamma.

Projektet **Telling Stories for Good** från den italienska ideella organisation **Animenta** kom på femte plats. Med sitt projekt vill Animenta förändra stereotypa föreställningar kring ätstörningar. Bara i Italien lider mer än fyra miljoner människor av ätstörningar, varav två miljoner är ungdomar. Organisationens program för att förebygga och skapa medvetenhet genomförs av frivilligarbetande yrkesverksamma personer online och i skolor över hela Italien.

EESK lanserade årets pris i juli 2023. Genom att välja temat psykisk hälsa ville EESK uppmärksamma den avgörande roll som det civila samhället spelar i samband med behandling och förebyggande av psykisk

ohälsa. **Vinnarna valdes ut bland över 100** ansökningar från 23 medlemsstater.

Tidigare teman för priset har bland annat varit ungdomar och hjälp till Ukraina, klimatåtgärder, jämställdhet och kvinnors egenmakt samt migration. År 2020 ersatte EESK sitt pris till det civila samhället med en engångsutmärkelse – priset för medborgarlig solidaritet, som tillägnades kampen mot covid-19. (II)



Europeiska medborgarinitiativets dag 2024: satsa mer på medborgarengagemang

Europeiska medborgarinitiativets dag 2024 var en kraftfull påminnelse om såväl medborgarinitiativets potential som dess begränsningar. Man firade framgångarna med tidigare initiativ när det gäller att öka medvetenheten och stimulera offentlig debatt, men diskussionerna visade också på frustrationen i fråga om behovet av ökad lyhördhet och bättre uppföljning från EU-institutionernas sida.

Till de viktiga slutsatserna från Europeiska medborgarinitiativets dag hör följande:

Mer än ett förslag. Framgångsrika medborgarinitiativ bör automatiskt leda till substantiella åtgärder från kommissionens sida, inbegripet konkreta svar och, när så är lämpligt, lagstiftningsförslag. Därigenom skulle de få ett direkt inflytande på EU-lagstiftningen, vilket skulle främja en mer meningsfull dialog mellan medborgare och institutioner.

- **Starkare partnerskap.** Samarbete är avgörande. För att ge medborgarnas en starkare röst krävs strategiskt samarbete mellan organisatörer, det civila samhället, media och offentliga partner.
- **Kontinuerlig förbättring.** Ramen för det europeiska medborgarinitiativet utvecklas ständigt. Genom att utnyttja bästa praxis och främja kunskapsutbyte mellan berörda parter kan vi stärka denna process och ge ännu fler medborgare möjlighet att delta aktivt.

Medborgarinitiativet gör det möjligt för medborgarna att be EU att vidta åtgärder och föreslå en ny lag i en viss fråga. När ett initiativ har fått 1 miljon underskrifter beslutar kommissionen vilka åtgärder som ska vidtas. (gb)



Ditt Europa, din mening 2024: Ungdomars prioriteringar under EU:s nästa valperiod

Fler än 100 ungdomar från EU, kandidatländerna och Förenade kungariket samlades för **Ditt Europa, din mening!** och delade med sig av sina visioner och rekommendationer för EU:s framtid. Inför det kommande valet till Europaparlamentet prioriterar Ditt Europa, din mening 2024 att bekämpa avståndstagande och främja ungdomars deltagande.

De viktigaste rekommendationerna:

1. Inför en ungdomskvot för valet till Europaparlamentet.
2. Anta ett direktiv där det föreskrivs att mänskliga rättigheter och miljön ska beaktas i leveranskedjor och i företagens verksamhet.
3. Upprätta en rättslig ram för sociala medier för att bekämpa polarisering och desinformation.
4. Utveckla en standardiserad strategi för sexuella och reproduktiva rättigheter.
5. Inför särskilda riktlinjer för beskattning av klimatskadliga varor där intäkter finansierar klimatvänliga initiativ.

Dessa förslag kommer att lämnas över till EU-institutionerna och beslutsfattarna och tas med i resultaten från veckan för det civila samhället och samt i en EESK-resolution om det kommande valet till Europaparlamentet.



EESK efterlyser en strategi för civil dialog

I en debatt med kommissionens vice ordförande och kommissionsledamot med ansvar för demokrati och demografi, Dubravka Šuica, efterlyste EESK en strategi för den civila dialogen som ett första steg mot att stärka det civila samhällets roll och öka medborgarnas deltagande i EU:s beslutsfattande.

Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) har formulerat sina krav i yttrandet "[Att stärka den civila dialogen och deltagandedemokratin i EU: vägen framåt](#)", som antogs strax efter debatten under EESK:s plenarsession den 15 februari.

Kommittén betonar det brådskande behovet av att intensifiera genomförandet av artikel 11 i EU-fördraget, enligt vilken institutionerna har ett gemensamt ansvar för att se till att det organiserade civila samhället aktivt deltar i utformningen av EU:s lagstiftning.

Detta bör genomföras som en uppföljning av konferensen om Europas framtid, ett banbrytande initiativ och en viktig demokratisk övning, som omfattade en rad medborgarledda debatter om frågor som direkt påverkar dem i deras liv.

”Vi kan alla hålla med om att medborgarnas röster måste höras utanför valurnan. I EU:s institutioner och organ måste vi alla bli bättre på att involvera det civila samhället i en meningsfull dialog som inte bara omfattar information och samråd”, sade EESK:s ordförande **Oliver Röpke**.

För att bygga ett öppnare, mer inkluderande och demokratiskt EU krävs ökat samhällsengagemang och ett starkt partnerskap mellan EU-institutionerna och de nationella styrande organen. ”Våra gemensamma insatser kommer att säkerställa att EU förblir en ledstjärna av hopp och en modell för deltagandedemokrati i världen”, betonade kommissionsledamot **Dubravka Šuica**.

Föredraganden för yttrandet, **Pietro Barbieri**, sade följande: ”Med detta yttrande uppmanar EESK EU-institutionerna att ta ett konkret steg framåt, nämligen att anta en strategi för civil dialog som ger liv åt en handlingsplan och ett interinstitutionellt avtal som omfattar alla nivåer i EU. EESK:s åtagande är ett uttryck för ett akut behov som inte kan överges eller skjutas upp.”

Medföredraganden, **Miranda Ulens**, tillade: ”Vi har redan goda metoder för social dialog. De förslag vi lägger fram kommer att säkerställa att även andra legitima och representativa organisationers röster kan höras. Låt oss skapa ett verkligt och demokratiskt Europa för unionens medborgare! #TogetherStrong!” (II)



Möt spetskompetensens mästare: EESK och kommissionen lyfter fram yrkesutbildning för att åtgärda bristen på arbetskraft

Med anledning av Europaåret för kompetens anordnade Europeiska ekonomiska och sociala kommittén (EESK) och kommissionen den 23 februari ett flaggskeppsevenemang som samlade över 400 ungdomar från alla medlemsstater i EU med målet att rikta ljuset mot den kompetens som behövs på arbetsmarknaden nu och i framtiden.

Vid evenemanget ”[Meet the Champions of Excellence](#)” (möt spetskompetensens mästare) deltog 35 unga EU-mästare från de senaste tävlingarna [WorldSkills](#), [EuroSkills](#) och [Abylimpics](#) (olympiska kompetensspelen för personer med funktionsnedsättning), vid vilka deltagarna hade tävlat i mer än 20 olika grenar, såsom mobil robotteknik,

IKT, mekanik, grafisk design, fordonsteknik och byggande.

Mästarna delade med sig av inspirerande berättelser om sina utbildnings- och karriärbanor. En ung publik kunde följa med och lära sig om traditionella och nya färdigheter under särskilda demonstrationer på områden som floristik, bilmålning, robotteknik och virtuell verklighet, inklusive diskussioner om integrering

av robotsystem, en minröjningsrobot för Ukraina och datorstödd konstruktion (CAD).

Syftet var att sprida kunskap om de fördelar och möjligheter som yrkesutbildning erbjuder, särskilt i anslutning till den gröna och den digitala omställningen och framtidens arbetsliv. Yrkesutbildningen är också relevant i dagsläget mot bakgrund av bristen på arbetskraft och färdigheter samt kompetensglapp i EU, där mer än tre fjärdedelar av företagen uppger att de har svårt att hitta arbetstagare med nödvändig kompetens.

EESK:s ordförande Oliver Röpke sade följande: "Färdigheter är det viktigaste verktyget för att ge unga egenmakt att utvecklas både på det personliga planet och i arbetslivet. I och med att den digitala och den gröna omställningen är i full gång har vi förmågan att med hjälp av kompetens inte bara anpassa oss till morgondagens jobb, utan också forma dem."

Nicolas Schmit, kommissionsledamot med ansvar för sysselsättning och sociala rättigheter, sade: "Yrkesutbildning kan öppna väldigt många möjligheter på dagens arbetsmarknad. Jag är övertygad om att yrkesutbildning har potential att hjälpa oss att ta itu med de kompetensglapp och den brist på arbetskraft som hämmar näringslivet i Europa."

Slutsatsen av evenemanget är att yrkesutbildning är ett utmärkt val som erbjuder goda karriärmöjligheter och snabbt öppnar arbetsmöjligheter för ungdomar, men även för vuxna som vill byta jobb eller helt enkelt komplettera sin befintliga kompetens. Tyvärr är det dock ofta ett andrahandsval för många som vill studera. I EU deltog drygt hälften av alla studerande 2021 i utbildning på mellannivå i yrkesinriktade program.

Under 2022 lyckades nästan 80 % av de nytexaminerade från yrkesutbildning få ett jobb, och EU siktar på att nå målet på 82 % senast 2025. (II)

Europeiska demokratipasset har uppdaterats



Vill du se ändringar i utbildningssystemet? Är du oroad över gift i livsmedel? Vill du flytta över transporter från väg till järnväg? Eller har du problem med att registrera ditt företag över gränserna? EU-medborgarna har många rättigheter och står också inför svåra val - men de måste veta var och hur de kan göra skillnad och vilka alternativ som står till buds.

Vårt populära europeiska demokratipass har svaren, och det har precis uppdaterats! Passet innehåller faktablad, bakgrundsinformation, vägledningar och riktningsvisare för alla aspekter av den nutida europeiska demokratin, inklusive en verktygslåda med deltagarresurser och en detaljerad handbok om det europeiska medborgarinitiativet.

Den [nya versionen](#) finns redan tillgänglig på flera språk och vi kommer att lägga till fler under de närmaste veckorna. (cw)

European Democracy
Passport



NYHETER FRÅN GRUPPERNA



Tiden är inne för ett storskaligt europeiskt försvarsindustriprogram

Av Antonello Pezzini, delegat för EESK:s rådgivande utskott för industriell omvandling och tidigare medlem i EESK:s arbetsgivargrupp

I januari konstaterade Thierry Breton, kommissionsledamot med ansvar för den inre marknaden, på nytt att den inre försvarsmarknaden måste konsolideras för att garantera vår säkerhet. "Vi började med ammunition till Ukraina", sade han. "Nu måste vi tillämpa en bredare strategi som omfattar ett storskaligt europeiskt försvarsindustriprogram. Vi måste kunna bygga ut den europeiska industriella basen och utveckla den infrastruktur som behövs för att skydda omstridda områden."

EESK har vid flera tillfällen hävdat behovet av att stödja ett **europeiskt försvarsindustriellt utvecklingsprogram** för att skapa ett interoperabelt och integrerat gemensamt försvarssystem.

Detta är särskilt brådskande med tanke på det geopolitiska läget. Vi måste se till att Europa är strategiskt oberoende på försvarsområdet och utveckla en stark gemensam industriell och teknisk bas.

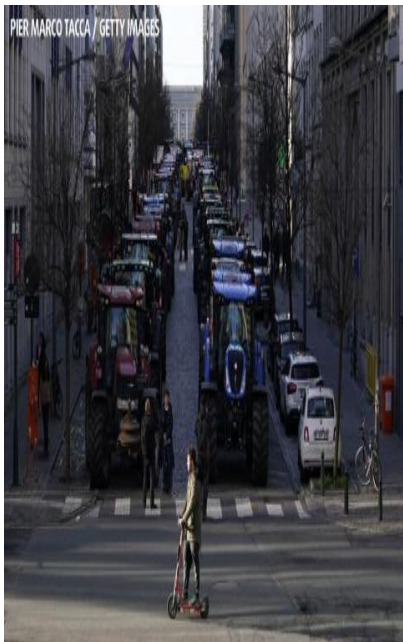
Det **europeiska försvarsindustriella utvecklingsprogrammet** bör bygga på en gemensam strategisk vision för försvarsindustrin som på sikt effektivt integrerar europeiska tillverkare och användare, med deltagande av minst tre medlemsstater.

Behovet av en strukturerad dialog på europeisk nivå som samordnas med Nato blir allt större. Likaså behövs det ett försvarsministerråd som kan erbjuda ett varaktigt politiskt ledarskap och ett forum för samråd och antagande av beslut med en äkta europeisk prägel.

Lagbestämmelserna ska säkerställa följande: en balans mellan små och stora länder, att 20 % av de deltagande företagen är mindre företag, utbildning för kvalificerad personal och nya arbetsprofiler samt omskolning av personal vars kompetens har blivit föråldrad eller inte längre behövs.

Tiden är nu inne för en bredare och starkare strategi som omfattar ett storskaligt europeiskt försvarsindustriprogram och gör det möjligt att bygga ut den europeiska industriella basen genom att utveckla produkter med dubbla användningsområden. Sådana produkter, däribland programvaror och teknik, kan användas för både civila och militära ändamål. Det kan bland annat handla om produkter som kan användas för att utforma, utveckla, tillverka och använda kemiska eller biologiska vapen samt bärare av dessa.

Läs Antonello Pezzinis artikel i sin helhet i Arbetsgivargruppens nyhetsbrev: <https://europa.eu/!yKMPTk>



Från gård till gatuprotest?

Ingen grön giv utan en social giv

av EESK:s Arbetstagargrupp

Den 26 februari protesterade jordbrukare i Bryssel genom att blockera gatorna med sina traktorer. Det var den andra protesten på bara några veckor. Gatorna i EU-kvarteren togs över av lastbilar, traktorer, hö och högar av brinnande bildäck – i stark kontrast till de skaror av personer i kavaj och med prydliga frisyrier som vanligtvis rör sig i kvarteret. De komplexa orsakerna till jordbrukarnas protest sträcker sig [från den gemensamma jordbruks- och miljöpolitiken till helt orelaterade](#) frågor.

Sanningen är dock att den europeiska landsbygden befinner sig i en svår situation och har gjort det under mycket lång tid. Arbetstagargruppen och hela EESK har flera gånger varnat för [att en grön giv inte är möjlig utan en social giv](#). Även om det kan vara lätt att vifta bort detta som ännu en

biprodukt av Brysseljargongen skulle det vara ett stort misstag att göra det. Landsbygden står inför stora problem, bland annat följande: [mellanhänder som betalar producenterna en spottstyver men tar ut hutlösa konsumentpriser](#), otillräckligt stöd för att genomföra miljöreformer samt (icke-rättvis) frihandel, hårda arbetsvillkor och klimatförändringar.

Att kommissionen har svarat med att [hastigt ta bort sina krav på minskad användning av bekämpningsmedel](#) är ännu mer oroande än bristen på samråd och dialog med arbetsmarknadens parter och avsaknaden av åtgärder på socialpolitisk nivå. Att inte beakta dessa åtgärder skulle, på samma sätt som att inte beakta miljöåtgärder, kanske köpa våra politiker tid men det skulle leda oss in i en återvändsgränd ur miljösynpunkt.

Dessutom försöker extremhögern inför det kommande valet dra nytta av missnöjet och har i viss utsträckning lyckats med att styra om protesterna till att handla om målen för hållbar utveckling, den gröna given och Agenda 2030.



Konferensen ”Att stärka den civila dialogen och deltagandedemokratin i EU: vägen framåt”

Av Gruppen för civilsamhällesorganisationer vid EESK

Den 25 mars kl. 14.30–18.00 (medeleuropeisk tid) kommer EESK:s grupp för civilsamhällesorganisationer att anordna en konferens i Bryssel för att undersöka hur EU som helhet och medlemsstaterna var för sig kan arbeta för en effektiv hållbar civil dialog och deltagandedemokrati.

Följande gästtalare kommer att delta:

- **Pedro Silva Pereira**, Europaparlamentets vice talman, som tar över ansvaret från talman Roberta Metsola för kontakter med organisationer i det civila samhället som företräder medborgarna, och
- **H.E. Willem van de Voorde**, Belgiens ambassadör och Belgiens ständiga representant vid EU.

Under konferensen kommer följande två nya initiativ att presenteras:

- **EESK:s yttrande** ”Att stärka den civila dialogen och deltagandedemokratien i EU: vägen framåt” ([SOC/782](#)), som har utarbetats på begäran av det belgiska ordförandeskapet för Europeiska unionens råd och som antogs vid EESK:s plenarsession den 15 februari.
- Ett **öppet brev** som fick stöd av 156 undertecknare från 26 EU-medlemsstater och initierades av Gruppen för civilsamhällesorganisationer och Civil Society Europe. I brevet uppmanas de främsta EU-institutionerna att vidta konkreta åtgärder för att genomföra en öppen, transparent och regelbunden dialog med det civila samhällets organisationer på alla politikområden.

Konferensen kommer att samla institutionella aktörer och en bredare publik för att diskutera hur man kan genomföra de åtgärder som förslagsställarna lägger fram, vid sidan av andra initiativ.

Konferensen är **öppen för allmänheten**. Förhandsregistrering krävs för aktivt deltagande på plats eller på distans. Evenemanget kommer att [direktsändas](#).

Mer information, utkast till program, registrering och direktsändning finns på **evenemangets webbplats**.

SOON IN THE EESC/CULTURAL EVENTS

[Broschyr om det 14:e priset till det civila
samhället: Läs mer om många kandidater!](#)



EESK vill rikta ny uppmärksamhet mot det civila samhällets insatser för att begränsa den tysta epidemin av psykisk ohälsa i EU och har därför publicerat en broschyr med information om ett antal organisationer som ansökt om priset till det civila samhället på temat psykisk hälsa. [Här](#) kan du läsa broschyren.



Visste du att ...? Fakta och siffror om psykisk hälsa

Fakta och siffror avseende psykisk hälsa i EU är inte hoppingivande, utan ger snarare anledning till insatser. EESK förespråkar kraftfullare åtgärder för att främja psykisk hälsa på nationell nivå och EU-nivå. Kommittén har också efterlyst bindande lagstiftning för att förebygga psykosociala risker på arbetsplatsen. Med priset till det civila samhället på temat psykisk hälsa vill kommittén lyfta fram det civila samhällets fortgående insatser för att förbättra européernas välbefinnande.

1. Efter rapporter om att psykiska hälsoproblem såsom ångest och depression har blivit allt vanligare runt om i Europa i efterdyningarna av covid-19-pandemin beslutade EESK att ägna sitt flaggskeppspris till det civila samhället åt psykisk hälsa. Enligt OECD mer än fördubblades andelen ungdomar med symptom på ångest i flera europeiska länder. Pandemin har också lett till åtstörningar i allt lägre ålder, särskilt bland tonåringar. Redan före covid-19-pandemin led minst 84 miljoner människor i EU – omkring en av sex – av psykiska hälsoproblem.
2. Omkring 4 % av de årliga dödsfallen i EU beror på psykisk ohälsa och beteendemässiga störningar. Psykisk ohälsa har också betydande ekonomiska återverkningar, med direkta och indirekta kostnader som uppgår till ca 4 % av BNP. Mer än en tredjedel av dessa kostnader beror på lägre sysselsättningsgrad och minskad produktivitet i arbetet.
3. Enligt Eurostats siffror från 2020 rapporterade 44,6 % av den sysselsatta befolkningen i åldern 15–64 år i EU att de löpte risk för att drabbas av försämrat psykiskt välbefinnande på arbetsplatsen. Närmare en femtedel av de anställda i EU uppgav att arbetsöverbelastning eller tidspress var de vanligaste riskfaktorerna för sämre psykiskt välbefinnande på arbetsplatsen.
4. Psykisk hälsa har klättrat högst upp på den politiska dagordningen i EU. Till följd av detta antog kommissionen en övergripande strategi för psykisk hälsa i juni 2023. Denna nya strategi stöds med medel på 1,23 miljarder euro och ska inom alla politikområden främja psykisk hälsa. Den fokuserar på tre vägledande principer, nämligen ändamålsenligt och effektivt förebyggande, tillgång till högkvalitativ och ekonomiskt överkomlig psykisk vård och behandling samt återintegrering i samhället efter tillfrisknande. Psykisk hälsa är också en politisk prioritering för EESK och har en central plats i kommitténs arbete.
5. EESK fick in så många som 105 ansökningar från hela EU. Dessa omfattar ett brett spektrum av ämnen – från projekt som förebygger psykosociala risker på arbetsplatsen eller tar itu med frågor som narkotikamissbruk och digitalt beroende, till bekämpning av stigmatisering kring psykisk hälsa och främjande av lokalt stöd. Genom att erkänna och lyfta fram dessa viktiga icke-statliga insatser för att stödja psykisk hälsa hoppas EESK också att andra inspireras att följa dessa exempel. (sg)



Så värnas den psykiska hälsan på ålderns höst: vikten av sociala kontakter

Genom sitt nätverk för samhällsengagemang AgeWell kämpar den irländska välgörenhetsorganisationen Third Age Foundation mot ensamhet på ålderns höst. Deltagarna i AgeWell, som alla är över 50, besöker äldre människor i deras hem en gång i veckan och erbjuder sällskap samtidigt som de kontrollerar de äldres hälsa och välbefinnande med hjälp av ett telefonbaserat frågeformulär via en app. Alison Branigan från Third Age Foundation berättade för oss att över 500 personer i det irländska grevskapet Meath hittills har fått sådant stöd, som vissa beskrivit som "en livlina" eller till och med som "ljuset i slutet av en lång, mörk tunnel".

Vad fick dig att sätta igång med det här projektet?

AgeWell startade sin verksamhet i grevskapet Meath för att stödja den växande äldre befolkningen, som hade särskilda sociala, känslomässiga, psykologiska och fysiska vårdbehov. Vår hälso- och sjukvård står under en enorm press. Vår befolkning växer och åldras och väntetiderna är långa för olika tjänster, bland annat hemtjänst. Tack vare AgeWell kan vi hitta praktiska lösningar på akuta problem som komplement till och förstärkning av hälso- och sjukvården genom att vi ger stöd till äldre människor som känner sig isolerade, ensamma, svaga, har svårt att lämna hemmet eller känner sig utsatta. Vi hjälper dem att leva ett bättre liv under en längre tid på den plats de själva önskar samtidigt som vi ger socialt stöd och håller uppsikt över deras hälsa och välbefinnande. Vi kan därigenom diagnostisera och reagera på akuta problem innan de förvärras och leder till något allvarigare. AgeWell passar också väl in i den etiska grundsynen för vår organisation Third Age, som stöder äldre människor direkt genom innovativa tjänster och program och skapar unika möjligheter till frivilligarbete där äldre kan stödja andra äldre och personer i andra samhällsgrupper.

Hur har projektet tagits emot? Har ni fått någon återkoppling från de människor som ni har hjälpt? (Kan du eventuellt ge något exempel?)

Hittills har AgeWell gett stöd till över 500 äldre personer i grevskapet Meath. Många uppskattar verkligen det kamratskap som är en del av programmet. De har byggt upp ett särskilt förtroende för AgeWells volontärer, vilket gör det enklare för oss att förstå de äldres behov och farhågor, och detta gör det lättare att förbättra vårt stöd till dem.

De äldre som får stöd säger bland annat att "tjänsten är en livlina", "jag visste inte att jag behövde hjälp innan jag hade fått den", "jag är så tacksam för tjänsten och för den person som kommer och hjälper mig, hon gör att min vecka blir mycket trevligare", "jag var mycket ensam, jag träffade inte någon från den ena dagen till den andra, så jag ser verkligen fram emot mina besök". En person som mådde riktigt dåligt och medgav att han övervägt att begå självmord flera gånger sade att "AgeWell fick kontakt med mig i rättan tid och det hjälpte mig att se ljuset i slutet av en lång, mörk tunnel". "Alla bör ha tillgång till denna tjänst", tillade han också.

Våra volontärer, som också är äldre, säger bland annat att "jag bara älskar att vara volontär", "det känns så bra att veta att man verkligen gör skillnad" och "jag har lärt mig en hel massa om andra människor och om mig själv genom att göra detta arbete".

Vi kan med hjälp av statistik bevisa att AgeWell förbättrar välbefinnandet och det sociala och känslomässiga stödet samtidigt som det blir enklare att ge information. Vår verksamhet leder också till minskad isolering och ensamhet, förbättrar det självuppfattade hälsotillståndet och ökar människors fysiska aktivitet.

Andra kommentarer handlar bland annat om att de anhöriga kan känna sinnesfrid och att våra insatser fått ett erkännande av vårdgivare som kontinuerligt hänvisar äldre personer direkt till oss.

Vilka råd skulle du vilja ge andra organisationer som vill uppnå resultat med liknande verksamhet och program?

Lär känna din målgrupp, engagera deltagarna i processen och lyssna på deras förslag och behov. Tro på det du kan och det du vill uppnå, var modig, var kreativ och ge inte upp. Om din idé är tillräckligt bra så kommer du att lyckas. Vara öppen inför samarbete med andra, och om du kan få stöd från staten eller hälso- och sjukvården i form av finansiering eller stöd till marknadsföring, så kan det i hög grad bidra till programmets trovärdighet, genomslag och framgång.

Vad anser du är den främsta orsaken till försämrad psykisk hälsa bland äldre, bortsett från fysiologiska faktorer? Kan vi som samhälle förbättra den psykiska hälsan hos äldre?

Ensamhet och isolering har alltid varit faktorer som bidrar till att försämra den psykiska hälsan hos äldre. Detta är ett problem på den irländska landsbygden, men det är ett lika vanligt förekommande problem i livliga storstäder. Under de senaste åren har effekterna av pandemin, påtvingad isolering och avskärmning samt förlusten av sociala kontakter, möjligheter att delta i olika aktiviteter och frihet skapat en epidemi av rädsla, ångest, depression och psykisk ohälsa. Inhemska och globala händelser, bland annat de stigande levnadskostnaderna, krig och konflikter, har också spelat en roll. När människor blir äldre kan deras sociala umgängeskrets minska. Sjukdomar kan påverka människors möjligheter att ta sig ut i samhället. Många människor tvingas tillbringa all tid i den egna bostaden eller känner att deras självständighet går förlorad. Allt detta kan påverka självkänslan, den egna värdigheten, humöret och synen på framtiden. Det är viktigt att äldre människor inte glöms bort bara för att de kanske inte syns. Vi måste komma ihåg den betydelsefulla roll som spelas av lokalsamhället och lokala samhällsinsatser samt vikten av sociala kontakter och initiativ som innebär att sociala aktiviteter kan förskrivas på recept.



Lappvikens källa: En fristad utan stigmatisering och diskriminering

År 2013 stod Lappvikens sjukhus tomt och bortglömt. Detta var en gång i tiden Finlands första mentalsjukhus och under 170 år symbolen för Finlands psykiatriska vård. Då kavlade en grupp aktivister som arbetade med psykisk hälsa upp ärmarna och satte igång med att omvandla denna förfallna men historiska byggnad till ett öppet centrum för psykisk hälsa, kultur och konst. Siru Valleala, företrädare för föreningen Pro Lappviken som driver centrumet, berättade för oss att Lappvikens källa nu först och främst är en inkluderande mötesplats och en fristad utan stigmatisering och fördomar där alla ska känna sig välkomna.

Vad var det som fick er att sätta igång med ert projekt?

År 2013 stod Lappvikens sjukhus tomt. Detta var Finlands första mentalsjukhus som byggdes 1841 och Helsingfors stad hade inga planer för dess framtid. Denna historiska byggnad belägen i en vacker park var bortglömd och befann sig i ett mycket dåligt skick. En grupp aktivister som arbetade med psykisk hälsa tyckte att detta var tragiskt och ville dela med sig av sina visioner och drömmar för platsen – att omvandla Lappvikens sjukhus till ett öppet centrum för psykisk hälsa, kultur och konst.

Detta var startskottet för det som i dag är Lappvikens källa. Verksamheten bygger vidare på områdets historiska och arkitektoniska betydelse i hjärtat av Lappviken och inspireras av 170 års arbete med psykisk hälsa. Fokus har ändrats från att behandla sjukdomar till att främja välbefinnande för alla samhällsgrupper. Lappvikens källa är nu ett levande exempel på det pågående arbetet mot stigmatisering och representerar ett paradigmskifte i riktning mot att främja allt som är positivt.

Lappvikens sjukhus var tidigare ett flaggskepp inom psykiatrin och en plats där psykisk hälso- och sjukvård ständigt utvecklades. Nu ville de aktivister som arbetade för föreningen Pro Lappviken för mental hälsa, som grundades 1988 när Lappvikens sjukhus fortfarande var öppet, skapa ett innovativt centrum för att främja psykisk hälsa med hjälp av modern kunskap från 2000-talet – en plats som symboliserar det konkreta paradigmskifte som ägt rum när man gått från att behandla psykisk ohälsa till att främja psykiskt välbefinnande.

Hur har projektet tagits emot? Har ni fått någon återkoppling från människor som ni hjälpt? Har du något exempel att dela med dig av?

I början var det en utmaning att få människor att komma hit. Området hade varit stängt för allmänheten i 170 år när Lappviken var ett mentalsjukhus, och trots en del intresse och viss nyfikenhet var det svårt att övertyga människor att de var välkomna att komma hit och kika runt. Sakta men säkert började allt fler människor delta i olika aktiviteter och evenemang och de ställde sig positiva till att vidareutveckla dem, delta i frivilligarbete och dela med sig av sina idéer. Konstnärer och artister började hålla sina konstutställningar och kulturevenemang på Lappvikens källa och i dag anordnar vi över 400 evenemang och 50-60 konstutställningar per år. Lappviken har blivit ett vardagsrum som är öppet för alla i Helsingfors, där

vi arbetar med att främja psykiskt välbefinnande och minska människors ensamhet och sociala utestängning varje dag året runt.

”När jag engagerade mig i detta initiativ kände jag att det var helt fantastiskt att kunna vara här och hjälpa till med att ge nytt liv åt den här platsen ... Luften blåser bort allt betungande.” (Cresswell-Smith et al 2022)

I dag anses Lappvikens sjukhus vara en mycket säker och inkluderande plats. En plats där du alltid kan känna dig välkommen, oavsett om du har en bra eller dålig dag eller i vilken livssituation du befinner dig. Det finns en mening med Lappvikens förflutna som mentalsjukhus. Här har du rätt att vara sårbar och det finns en öppenhet kring problem som beror på psykisk ohälsa som är helt unik. Vår verksamhet bygger på en stark gemenskapskänsla. Hos oss kan alla på ett säkert sätt utforska sina egna starka sidor. Det här är en fristad utan stigmatisering och diskriminering och vi på Lappvikens källa är stolta över att inkludera alla.

Vår verksamhet har utvecklats i samarbete med ägaren Helsingfors stad och detta utvecklingsarbete har varit en förutsättning för hela projektet. Långtgående politiska beslut om områdets framtida ägare kommer att fattas inom kort, och vi hoppas att hänsyn kommer att tas till den framgångsrika verksamhet som vi nu bedriver.

Hur kommer ni att använda just dessa medel för att erbjuda mer hjälp i samhället? Har ni några nya projekt på gång?

Vi kommer att fortsätta att utveckla vår verksamhet, så att ännu fler kan delta i och dra nytta av den. Vi har nyligen lanserat ett spännande projekt för människor som återhämtar sig efter en period av psykisk ohälsa som syftar till att ge fler människor lika möjligheter att delta i olika kulturaktiviteter. Mer specifikt handlar det om att hjälpa människor att hitta sitt eget kulturella uttryck, att lista ut vad som fungerar för dem när det gäller kultur och konst för psykiskt välbefinnande. Det är detta vi kommer att använda de generösa prispengar som vi fått här till.

Vilken typ av kollektiva åtgärder anser du behövs för att minska den stigmatisering som ofta hänger samman med psykisk ohälsa? Kan man med hjälp av konst se till att människor som lider av psykisk ohälsa får ett större inflytande över den egna situationen?

Vi måste anordna aktiviteter där människor med olika erfarenheter och bakgrund kan mötas. Genom att utforma aktiviteter utan att tänka på människors hälsostatus eller livsförhållanden skapar vi unika möten mellan människor och lägger grunden till meningsfulla kontakter mellan människor med olika bakgrund. Att utforska psykisk hälsa på olika sätt, till exempel med hjälp av konst, har lett till en ökad medvetenhet och förståelse. Konst har en enastående förmåga att föra samman människor och erbjuder oss nya sätt att även kunna hantera smärtsamma frågor. Konst kanaliserar uttryck och skapar möjligheter för människor att bli sedda och hörda. Den styrka som skapas av att känna sig hörd kan förändra en människas liv och syn på sig själv.



Ibland räcker det att ha någon att prata med

Det slovakiska projektet *Crazy? So what!* som drivs av organisationen Integra, för samman elever och personer som upplevt psykisk ohälsa. Under en hel undervisningsdag får eleverna direkt ta del av hur det är att ta sig igenom en psykisk hälsokris och hur de kan få hjälp. Integras direktör Jana Hurova berättade för oss att projektet bidrar till att bryta stigmat kring människor som kämpar med psykisk ohälsa och att det ger ungdomarna en hoppfullhet som är värdefull.

Vad fick er att starta projektet?

Vår organisation har under många år stöttat personer med psykisk ohälsa. På grund av att de är sjuka har de förlorat sitt jobb, sitt hem, sina vänner och ibland även sin familj. Hela deras värld har vänts upp och ned. Vi inrättade Slovakien's första lokala psykiatrivårdstjänster för nästan

30 år sedan. Syftet var att se till att dessa personer, efter att ha behandlats på ett mentalsjukhus, kunde få stöd att komma tillbaka till det liv de hade innan de blev sjuka. Vi stödde framväxten av patientorganisationer i Slovakien och genomförde ett antal program för att avstigmatisera psykisk ohälsa. Vi tar oss an personer med allvarliga psykiska hälsoproblem, framför allt schizofreni, varav många redan har lyckats integrera sig och hitta mening i sitt liv.

Med tanke på att all vår verksamhet från första början bedrevs på ett icke-traditionellt sätt, där vi arbetade i partnerskap med våra klienter för att på bästa sätt ta reda på deras behov, tillämpade vi ett liknande tillvägagångssätt i *Crazy? So what!*-programmet. Många av våra klienter har funnit en känsla av syfte i dessa träffar med ungdomar, där de utifrån sina personliga erfarenheter kan prata om vad de saknade i deras ålder och om vad som senare utlöste deras psykiska hälsoproblem.

Vi ser ett växande behov av att lyfta fram vikten av psykisk hälsa. Att veta hur man tar sig igenom en personlig kris är en stor styrka.

Vi startade *Crazy? So what!*-programmet i Slovakien redan 2005, tillsammans med partner från Tyskland och Tjeckien. Det är dock först på senare tid som vi har lyckats göra programmet mer permanent och utvidga det. Vi har utbildat oss till coacher, vi utbildar nya team och besöker nya skolor.

Hur har projektet tagits emot? Har ni fått någon återkoppling från dem som ni har hjälpt? (Kan ni ge ett exempel, om ni har något?)

Det gör alltid ett starkt intryck på ungdomarna när de får träffa personer som har tagit sig ur en psykisk hälsokris och som de kan fråga om vad som helst. Det visar dem att de alltid kan få hjälp om de själva har problem. Att det handlar om en hel undervisningsdag och att samtalet sker på lika villkor innebär att deltagarna alltid går därifrån med positiva intryck.

Människor med personlig erfarenhet av psykisk ohälsa kan ingjuta mod i ungdomarna att göra något åt sina egna problem. I nästan varje klass finns det elever som har problem. Att ge dem en gnutta hopp är ovärderligt. Människor med personlig erfarenhet berättar sin egen historia som ett sätt att själva må bättre.

De bestämmer själva hur mycket de vill berätta om sitt liv för eleverna. På så sätt känner de sig behövda och att människor förstår dem.

Vi har fått många kommentarer, t.ex. elever som säger att de annars inte har chansen att träffa personer med psykisk ohälsa eller att vi bör lära oss att acceptera sådana personer och inte fördöma dem för att de är annorlunda.

Vi har också fått återkoppling från de människor med personlig erfarenhet av psykiska ohälsa som deltar i programmet. En person berättade för oss:

”Programmet ger mig mod att gå med huvudet högt. Äntligen känner jag att jag vill leva! Att tala med eleverna är svårt men givande. De är mycket öppna och har knappt någon rädsla för sociala kontakter. Det mest fantastiska för mig är att de visar att det finns mycket mer som förenar oss än som skiljer oss åt, att bilden av ’galna människor’ inte är sann. Det är underbart att jag kan hjälpa människor att äntligen tala öppet om psykisk ohälsa, så att ingen behöver skämmas eller gömma sig. ”

Vår drivkraft är ungdomarna. Varje gång efter en sådan dag talar de om hur viktigt *Crazy? So what!*-programmet är för dem och att det bör fortsätta så att alla ungdomar i Slovakien får lära sig om hur värdefull deras egen psykiska hälsa är.

Har ni några nya projekt på gång?

Vi skulle önska att det fanns utrymme för alla ungdomar att få denna typ av utbildning så att vi kan utvidga programmet till att omfatta andra regioner i Slovakien. Det har redan genomförts i Tyskland (där det först inrättades), Slovakien, Tjeckien och Österrike. I år utbildade vi också de första teamen i Ukraina.

Hur viktigt anser du att det är att man kan tala öppet om sina psykiska hälsoproblem? Vilket budskap vill ni skicka med ert projekt?

Vi vill sprida budskapet att psykisk ohälsa inte är något man behöver skämmas över. Det som är skamligt är att inte göra något för att främja den egna hälsan. En god hälsa är inte möjlig utan en god psykisk hälsa.

Huvudtanken bakom *Crazy? So what!*-programmet är att i god tid peka på betydelsen av psykisk hälsa och samtidigt främja förståelsen för personer med psykiska ohälsa.

Vi har funnit att det är mycket bättre att förebygga än att behandla. Det är också effektivare. Vi ger mod och motivation och är optimistiska. Hjälp finns alltid tillgängligt. Ibland räcker det att ha någon att prata med. Det är aldrig lätt att kämpa för sina drömmar, men det är värt att göra det.



Spelens utnyttjade potential att förbättra människors psykiska hälsa

Den finländska stiftelsen Lilinkoti, som kände att det fortfarande fanns utrymme för innovation och nya strategier för att förbättra människors psykiska hälsa, utvecklade två versioner av spelet "The World of Recovery", den ena spelas online och den andra runt ett bord. Båda är rollspel och spelarna får var sin rollfigur som de ska gestalta. Handlingen utspelar sig i en hoppfull framtidsvärld. Spelet, som bidrar till spelarens återhämtning, är särskilt utformat för personer som lider av psykisk ohälsa eller missbruksproblem, och kan även vara av intresse för människor som arbetar med psykisk ohälsa. Lilinkotis företrädare Reetta Sedergren och Venla Leimu menar att spel har en enorm potential att förbättra människors psykiska hälsa, och att denna potential fortfarande till stor del är outnyttjad.

Vad fick er att starta detta projekt?

För några år sedan tyckte vi i Lilinkotistiftelsen att det fanns gott om utrymme för innovation och nya strategier för återhämtning från psykisk ohälsa. Den återhämtningsorienterade vården var ett enormt framsteg, men det saknades moderna, innovativa verktyg för den typen av vård. I vår organisation hade vi arbetat med personer som återhämtar sig från psykiska hälsoproblem i årtionden, och vi hade en dröm: Tänk om det fanns ett modernt verktyg för att förbättra människors psykiska hälsa, till exempel ett digitalt rollspel!

Hur togs projektet emot? Har ni fått någon återkoppling från personer som ni hjälpt?

Spelet "The World of Recovery" utvecklades i samarbete med personer som återhämtade sig från psykiska hälsoproblem och människor som arbetar med psykisk ohälsa, så återkopplingen pågick under hela utvecklingsfasen, vilket påverkade slutresultatet.

Båda spelversionerna fick överväldigande positiva reaktioner från spelarna, antingen anonymt eller i våra personliga kontakter med dem. Till exempel uppgav mer än 90 % av dem som deltagit i projektet att onlinespelet ökade deras välbefinnande och hjälpte dem att bli aktiva, medan bordsspelet ökade deras sociala kompetens.

Men den bästa återkopplingen var nog skratten, samtalen om känslor, utmaningar och deltagarnas starka sidor och om hur spelen förde samman spelarna, oavsett roller eller bakgrund.

Vilka råd vill ni ge andra organisationer som vill uppnå resultat med liknande verksamhet och program?

Det finns många fördelar med att gå i spetsen för innovation. Det är verkligen inspirerande. Du gör något helt nytt. Anamma nyskapandet, ansträng dig inte att försöka passa in. Gå på din magkänsla, var nyfiken och lyssna på alla åsikter. Men mest av allt, se till att personer som håller på att återhämta sig deltar i utformningsprocessen. Deras erfarenhet gör dem till experter. Är du spelutvecklare måste du vara beredd

att möta många fördomar inom mentalvården. Där är det vanligt att spel i allmänhet betraktas som beroendeframkallande eller skadliga. Ge inte upp! Var djärv, var kreativ och våga drömma.

Vilken potential har dator- och videospel när det gäller att förbättra människors psykiska hälsa? Anser du att de bör användas mer för att behandla psykisk ohälsa?

Dator- och videospel – särskilt rollspel – har en enorm potential att förbättra människors psykiska hälsa. Eftersom antalet människor som lider av psykisk ohälsa är så oroväckande behöver vi nya flexibla sätt att förbättra människors psykiska hälsa. Det är synd att spelens potential inte utforskats mer. Det beror inte på bristande intresse utan på otillräcklig finansiering. Det finns inget snabbt och enkelt sätt att utveckla bra spel som förbättrar människors psykiska hälsa. Vi behöver mer finansiering, fler gemensamt utvecklade projekt och fler personer både inom mentalvården och spelindustrin som arbetar i denna riktning. Och vi behöver forskning, mycket forskning.



Personliga berättelser bryter stigmat kring ätstörningar

Mer än 55 miljoner människor runt om i världen, många av dem ungdomar, lider av ätstörningar som påverkar deras psykiska och fysiska hälsa. Stigmat kring sjukdomen gör att många undviker att söka hjälp. Projektet "Telling Stories for Good", som drivs av den italienska organisationen Animenta, har som mål att göra upp med de stereotypa föreställningarna kring sjukdomen, bidra till att den upptäcks tidigt samt erbjuda stöd. Sedan 2021 har de nått ut till över 10 000 elever i Italien. Vi pratade med Animentas ordförande och grundare, Aurora Caporossi.

Vad fick dig att starta projektet?

Animenta föddes ur behovet att ge en röst till alla dem som lider av en ätstörning, men även till personer i deras närhet. Föreningens mål är att se till att människor får god tillgång till behandling för ätstörningar eftersom det är möjligt att bli frisk om man ges förutsättningar att läka.

Hur har projektet tagits emot? Har ni fått någon återkoppling från dem som ni har hjälpt? Har du något exempel?

"Animenta är den plats där jag kände mig välkommen. Jag insåg att jag också led av en ätstörning även om jag inte var underviktig." Den här återkopplingen fick vi från vår gemenskap för flera månader sedan och den gjorde att vi förstod betydelsen och effekten av vårt arbete. Animenta mottogs med nyfikenhet men också med en förhoppning om att vi kunde få till stånd en förändring.

Hur kommer ni att använda just dessa medel för att erbjuda mer hjälp i samhället? Har ni redan några nya projekt på gång?

Vi skulle vilja investera mer i de projekt vi genomför i skolor för att öka vårt genomslag. Medlen kommer också att användas till att starta självhjälpssgrupper för dem som lider av en ätstörning. Ett av Animentas

projekt är ett läger där deltagarna under sex dagar vistas i naturen och får möjlighet att återupptäcka sitt förhållande till sig själva, sina kroppar och till mat.

Vilka råd vill ni ge andra organisationer som vill uppnå resultat med en liknande verksamhet och program?

Börja med de personliga berättelserna för att få en uppfattning om vad den grupp du vänder dig till går igenom. Be om återkoppling och dela ut frågeformulär för att förstå vad de behöver. Men det viktigaste är att du berättar din egen historia, om din kamp och om den förändring du vill åstadkomma. Samtidigt är det viktigt att nätverka med andra för att skapa ett effektivt och ändamålsenligt stödsystem.

Tycker du att ätstörningar i dag i tillräcklig utsträckning erkänns som ett allvarligt psykiskt hälsoproblem? Tycker du att de drabbade får tillräckligt stöd och vad borde göras för att förbättra detta?

I dag talas det i större utsträckning om ätstörningar, så därför kan man säga att det finns mer information. En ätstörning är dock en sjukdom med ett djupt socialt stigma och framställs väldigt stereotyp. Även i dag tror vissa att ätstörningar beror på en brist på viljestyrka eller är ett infall. I själva verket är en ätstörning en komplex psykisk sjukdom som kräver ordentlig behandling, vilket just nu inte alltid finns tillgängligt på grund av att det inte finns tillräckligt många behandlingscentrum och många har inte tillgång till behandling.

Redaktör

Ewa Haczyk-Plumley (editor-in-chief)
Laura Lui (ll)

Medverkande i detta nummer

Daniela Marangoni (dm)
Daniela Vincenti (dv)
Ewa Haczyk-Plumley (ehp)
Agata Berdys (ab)
Giorgia Battiato (gb)
Jasmin Kloetzing (jk)
Katerina Serifi (ks)
Katharina Radler (kr)
Laura Lui (ll)
Marco Pezzani (mp)
Margarita Gavanis (mg)
Margarida Reis (mr)
Millie Tsoumani (mt)
Pablo Ribera Paya (prp)
Thomas Kersten (tk)

Medverkande i detta nummer

Agata Berdys (ab)
Giorgia Battiato (gb)

Adress

European Economic and Social Committee
Jacques Delors Building,
99 Rue Belliard,
B-1040 Brussels, Belgium
Tel. (+32 2) 546.94.76
Email: eescinfo@eesc.europa.eu

EESC info is published nine times a year during EESC plenary sessions. EESC info is available in 24 languages
EESC info is not an official record of the EESC's proceedings; for this, please refer to the Official Journal of the European Union or to the Committee's other publications.
Reproduction permitted if EESC info is mentioned as the source and a link is sent to the editor.

03/2024